



ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

## ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

### РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від \_\_\_\_\_ 20 \_\_\_\_ року м. Тернопіль № \_\_\_\_\_

***Про затвердження програми  
державного моніторингу в галузі  
охорони атмосферного повітря зони  
„Тернопільська” на 2022 - 2025 роки***

Відповідно до статей 6 і 21 Закону України „Про місцеві державні адміністрації”, статті 32 Закону України „Про охорону атмосферного повітря”, статей 9 і 15 Закону України „Про правовий режим воєнного стану”, указів Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 „Про введення воєнного стану в Україні”, від 24 лютого 2022 року № 68/2022 „Про утворення військових адміністрацій”, від 18 квітня 2022 року № 259/2022 „Про продовження строку дії воєнного стану в Україні”, постанов Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 р. № 827 „Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря” та від 11 березня 2022 р. № 252 „Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану”:

1. Затвердити програму державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря зони „Тернопільська” на 2022 - 2025 роки, що додається.
2. Контроль за виконанням розпорядження доручити заступникові начальника обласної військової адміністрації згідно з розподілом обов’язків.

**Начальник військової адміністрації**

**Володимир ТРУШ**



ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

№ 278/01.02-01 від 10.05.2022

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000067EF2E00498EA100

Підписувач Труш Володимир Любомирович

Дійсний з 17.03.2022 15:54:06 по 17.03.2024 15:54:06



Володимир Важинський

Світлана Беспопцева

Ігор П'ятківський

Анатолій Сафандула

Сергій Калиняк

Володимир Комінко

Ольга Хвас

ЗАТВЕРДЖЕНО  
Розпорядження начальника  
обласної військової адміністрації  
№ \_\_\_\_\_

**ПРОГРАМА**  
**державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря**  
**зони „Тернопільська” на 2022-2025 роки**  
**(зона/агломерація)**

розглянута комісією з питань здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря та управління якістю атмосферного повітря зони/агломерації 09 грудня 2021 року та погоджена Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України 11 лютого 2022 року

**I. Загальні положення**

**1. Орган управління якістю атмосферного повітря:** управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації.

1.1. Контактні дані: 46008, м. Тернопіль, вул. Шашкевича, 3, тел./факс (0352)25-95-93, e-mail: [eco\\_ter@eco.te.gov.ua](mailto:eco_ter@eco.te.gov.ua).

1.2. Дата створення (зміни) органу управління якістю атмосферного повітря: 4 грудня 2019 року .

1.3. Дата створення (рішення) комісії з питань здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря та управління якістю атмосферного повітря: 24 лютого 2020 року.

1.4. Інформаційно-аналітична система (структура, що забезпечує функцію/вебсайт) управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації, адреса вебсайту інформаційно-аналітичної системи даних про якість атмосферного повітря: <https://ecology.te.gov.ua/stan-dovkillya/informaciya-pro-stan-dovkillya/>.

## 2. Інформація про зону (агломерацію)

2.1. Площа території: 13,8 тис.кв/км

2.2. Населення:

загальна чисельність 1038,7 тис. осіб

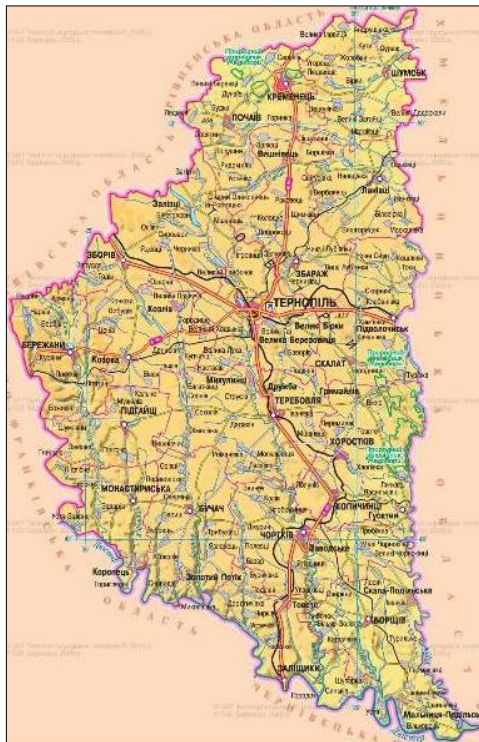
чисельність населення з вразливих груп 9470 сімей та осіб

щільність населення 75,14 осіб на кв/км.

2.3. Опис географічного положення, сусідні зони/агломерації / інші країни:

Тернопільська область розташована в західній частині України між 24°44' і 26°44' східної довготи та 48°30' і 50°16' північної широти. Її крайні пункти – с. Дуляби (західний), с. Окопи (східний), с. Переморівка (північний), с. Білівці (південний). Тернопільщина межує з Рівненською, Львівською, Івано-Франківською, Чернівецькою, Хмельницькою областями України. Межі області на значному протязі природні: на сході – річка Збруч, на півдні та південному заході – річка Дністер, на північному заході – Кременецьке горбогір'я.

2.4. Опис рельєфу, ландшафтів, кліматичних умов:



Тернопільська область займає західну частину Подільської височини. Рельєф її рівнинний. Більша частина поверхні області (на південь від Товтрів) має нахил з півночі на південь. Решта її території нахилена у північно-східному напрямку. Абсолютні висоти коливаються від 443 метрів (гора Попелиха біля села Мечищів Тернопільського району) до 116 метрів (у місці впадіння річки Збруч у Дністер).

На території області можна виділити кілька рельєфних структур:

*Тернопільське плато* займає центральну частину області. Поділене долинами Серету, Гнізни та Стрипи. Це найбільш рівнинна ділянка області. На півночі - висоти 80-400 метрів, на півдні 300-350 метрів.

*Опілля (Бережанський горбогірний лісовий район)* розміщене в західній частині області. Це найбільш підійнята і розчленована територія області. Відносні висоти досягають 200 метрів. Тут розташована гора Попелиха заввишки 443 метри – найвища точка Тернопільщини.

*Кременецькі гори (Кременецьке горбогір'я)* розташовані в північній частині області. Їхній північний схил є крутим, а південний - більш пологим. Горби підіймаються до 190 метрів і мають вигляд гір-останців. Це - гори Бона, яка є найвищою (408 метрів), Божа, Дівочі скелі, Скелі Словацького та інші. У пониженнях є значна кількість ярів та балок.

*Товтровий кряж (Медобори)* простягається з північного заходу на південний схід від сіл Чорний Ліс і Загір'я до містечка Гусятин. Цей колишній бар'єрний риф складається з вапняків, які підіймаються

на поверхню на 50-60 метрів. Тут трапляється карст. Основні гори: Крайній Камінь (431 м), Зембова, Сабариха, Скала (417 м), Гостра Могила (398 м), Вікно, Богит (417 м). Найвища вершина - гора Нижній Камінь (Крайній Камінь) (431 м).

*Авратинська височина* розташована між Медоборами і Кременецькими горами. Поверхня її слабохвиляста. Абсолютні висоти досягають 350 метрів.

*Мале Полісся* розташоване у північно-західній частині області. Рельєф плоский. Висоти становлять 210-250 метрів. На формування рельєфу помітний вплив льодовика або неотектонічної активності. У долинах річок поширене значне заболочення.

*Придністровська рівнина* займає південну частину області і є найбільш зниженою її ділянкою. Розчленована каньйоноподібними долинами річок. Трапляються яри й балки. Поширені карстові форми рельєфу, серед яких озера та печери, що належать до найдовших в Європі.

Клімат Тернопільщини є помірно континентальним, з теплим вологим літом і м'якою зимою. Середня температура повітря коливається від  $-5^{\circ}\text{C}$  в січні до  $+19^{\circ}\text{C}$  в липні. Найвищі показники середньої температури повітря у липні характерні для південної частини області ( $+18,8^{\circ}\text{C}$ ), найнижчі - для західної та центральної частин ( $+18 - +18,5^{\circ}\text{C}$ ). У січні температура повітря у центральній частині нижча ( $-5,4^{\circ}\text{C}$ ) від температури в інших частинах області, що зумовлено тим, що це найвища безліса частина височини. Вітри (найчастіше північно-західні та південно-західні, найменше - північні та південні) характерні для всіх пір року, особливо для літа. Активна циклонна діяльність зумовлює велику кількість опадів, яка в середньому за рік становить 520-600 мм. Влітку часто бувають зливи, нерідко - грози, іноді - град. Сніговий покрив - від 2-ї половини грудня до початку березня, товщина - 8-10 см, максимуму досягає у 2-й декаді лютого.

В області виділяють три кліматичні регіони - надмірно зволожений Північний, Центральний (Холодне Поділля) з найкоротшим літом, найкоротшим безморозним періодом і найбільшою кількістю днів зі сніговим покривом та Південний (Тепле Поділля), для якого характерні найдовший безморозний період і раннє настання весни. З огляду на агрокліматичне районування, Тернопільщина належить до вологої, помірно теплої зони; основна частина території - до підзони достатнього зволоження ґрунту (гідротермічний коефіцієнт – 1,3-2,0, сума температур у градусах – 2400-2600) і лише південна частина - до Передкарпатського вологого, теплого району (гідротермічний коефіцієнт – 1,3-1,6, сума температур – 2400-2600).

## II. Інформація про забруднення атмосферного повітря

### 1. Джерела забруднення атмосферного повітря

		2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
1.	Загальна кількість підприємств, що здійснюють викиди	2665	2576	2576	2688	2537

	забруднюючих речовин в атмосферне повітря <sup>1</sup> , одиниць						
2.	Загальна кількість (одиниць) діючих дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, об'єкт якого належить до:	всього	2175	2356	2533	2734	2869
		за звітний рік <sup>2</sup>	173	181	177	201	135
	першої групи	всього	7	7	11	13	13
		за звітний рік <sup>2</sup>	7	0	4	2	0
	другої групи та третьої групи	всього	2167	2356	2511	2707	2856
		за звітний рік <sup>2</sup>	166	181	166	199	135
3.	Кількість зареєстрованих транспортних засобів <sup>3</sup> , одиниць з них такі, що належать:		25890	26368	31370	49613	42463
	юридичним особам, одиниць		1570	2184	1764	1751	1635
	фізичним особам, одиниць		24320	24184	29606	47862	40828
4.	Протяжність автомобільних доріг, тис. км		5,005	5,005	5,016	5,016	5,009
	з них із твердим покриттям		4,981	4,981	4,991	4,991	4,985
5.	Інші джерела забруднення, одиниць		112	115	117	133	137
	кількість аеропортів		1	1	1	1	1
	кількість морських/річкових портів		0	0	0	0	0
	кількість об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів		20	21	23	23	25
	кількість місць видалення відходів		91	93	93	109	111

6.	Природні джерела	-	-	-	-	-
----	------------------	---	---	---	---	---

**Примітка:**

<sup>1</sup> Кількість платників екологічного податку за викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами за інформацією Головного управління Державної податкової служби у Тернопільській області.

<sup>2</sup> Кількість виданих дозволів у звітному році.

<sup>3</sup> Згідно з даними Єдиного державного реєстру транспортних засобів Міністерства внутрішніх справ щодо зареєстрованих транспортних засобів (група операцій „Реєстрація транспортних засобів”) за юридичними особами та громадянами – мешканцями Тернопільської області інформація надана Регіональним сервісним центром Головного сервісного центру Міністерства внутрішніх справ в Тернопільській області.

**2. Інформація про забруднення атмосферного повітря**

		2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
1.	Загальний обсяг викидів забруднювальних речовин, тис. тонн	45,2	45,3	42,2	42,0	41,6
2.	Викиди забруднювальних речовин від стаціонарних джерел (тис. тонн) всього, у тому числі:	9,0	10,6	10,2	9,4	9,5
	діоксид сірки	0,292	0,327	0,377	0,423	0,342
	діоксид азоту та оксиди азоту	0,679	1,045	1,015	1,002	0,894
	аміак	0,646	0,579	0,717	0,769	0,911
	оксид вуглецю	2,430	2,862	2,530	1,682	1,637
	речовини у вигляді суспендованих твердих частинок	1,412	1,555	1,475	1,454	1,362
	метали та їх сполуки, з них:	0,005	0,006	0,006	0,005	0,005

цинк та його сполуки	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001
хром та його сполуки	0,0002	0,0002	0,0001	0,0002	0,0002
залізо та його сполуки	0,0045	0,0045	-	-	-
манган та його сполуки	0,0004	0,0004	-	-	-
свинець та його сполуки	0,0001	0,0001	0,0	0,0	0,0001
мідь та його сполуки	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001
нікель та його сполуки	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001
неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС), з них:	0,353	0,535	0,441	0,340	0,306
ацетон	0,0003	0,003	-	-	-
бензол	0,002	0,004	-	-	-
бутиловий ефір оцтової кислоти (бутилацетат)	0,007	0,008	-	-	-
етилацетат	0,008	0,008	-	-	-
кислота оцтова	0,031	0,106	-	-	-
кислота мурашина	0,003	0,011	-	-	-
кислота масляна	0,009	0,032	-	-	-
ксилол	0,044	0,004	-	-	-
толуол	0,006	0,005	-	-	-
метан	3,197	3,618	3,594	3,696	3,999
хлор та його сполуки	0,002	0,002	-	0,002	-



	вуглецю діоксид	407,193	611,343	560,3	672,5	
3.	Викиди забруднювальних речовин від пересувних джерел, тис. тонн	36,2	34,7	32,7	32,6	27,5
4.	Інше	-	-	-	-	-

### III. Діюча система моніторингу стану атмосферного повітря станом на 1 січня 2021 року

#### 1. Мережа спостережень за станом атмосферного повітря

##### 1.1. Мережа пунктів спостережень за станом атмосферного повітря

Місце розташування пункту (адреса, географічні координати)/ або маршрути - точки відбору	Найменування юридичної особи, якій належить пункт спостереження	Дата введення в експлуатацію	Перелік забруднювачів	Режим спостережень	Метод оцінювання	Дані щодо сертифікації обладнання / оцінка відповідності приладів (для автоматизованих та напів-автоматизованих пунктів)	Дані щодо процедури повірки
1	2	3	4	5	6	7	8
<b>Стационарні пункти спостережень</b>							
Пункт №1 м. Тернопіль, перехрестя вулиць	Тернопільський обласний центр з гідрометеорології	1991 рік	завислі речовини (пил)	2 рази на добу: о 07:00,	РД 52.04.186-89	прилади внесені в Державний реєстр засобів	прилади проходять повірку,

1	2	3	4	5	6	7	8
Бродівської і Збарзької				19:00 год.		вимірювальної техніки України, обладнання та прилади відповідають вимогам РД 52.04.186-89	калібрування згідно з графіком в ДП „Тернопіль-стандартметрологія” та ДП „Укрметртест-стандарт”, на кожний прилад наявні Свідоцтво про повірку законодавчо регульованого засобу вимірювальної техніки, протокол вимірювання
			діоксид сірки	4 рази на добу: о 01:00, 07:00, 13:00, 19:00 год.	РД 52.04.186-89		
			оксид вуглецю	2 рази на добу: о 07:00, 19:00 год.	РД 52.04.186-89		
			діоксид азоту	4 рази на добу: о 01:00, 07:00, 13:00, 19:00 год.	РД 52.04.186-89		
			оксид азоту	4 рази на добу: о 01:00, 07:00, 13:00, 19:00 год.	РД 52.04.186-89		
			формальдегід	4 рази на добу: о 01:00, 07:00, 13:00, 19:00год.	РД 52.04.186-89		
			важкі метали: залізо, кадмій,	2 рази на добу:	РД 52.04.186-89		

1	2	3	4	5	6	7	8
			свинець, цинк, мідь, нікель, манган, хром	о 07:00, 19:00 год.			
Пункт №2 м. Тернопіль, перехрестя вулиць Живова, Микулинецької, Гайової	Тернопільський обласний центр з гідрометеорології	1991 рік	завислі речовини (пил)	2 рази на добу: о 07:00, 19:00 год.	РД 52.04.186-89	прилади внесені в Державний реєстр засобів виміральної техніки України, обладнання та прилади відповідають вимогам РД 52.04.186-89	прилади проходять повірку, калібрування згідно з графіком у ДП „Тернопіль- стандартметро- логія”. на кожний прилад наявні Свідоцтво про повірку законодавчо регульованого засобу виміральної техніки, протокол вимірювання
			діоксид сірки	4 рази на добу: о 01:00, 07:00, 13:00, 19:00 год.	РД 52.04.186-89		
			оксид вуглецю	2 рази на добу: о 07:00, 19:00 год.	РД 52.04.186-89		
			діоксид азоту	4 рази на добу: о 01:00, 07:00, 13:00, 19:00 год.	РД 52.04.186-89		
			формальдегід	4 рази на добу: о 01:00, 07:00,13:00, 19:00 год.	РД 52.04.186-89		
			важкі метали:	2 рази на	РД 52.04.186-89		

1	2	3	4	5	6	7	8
			залізо, кадмій, свинець, цинк, мідь, нікель, манган, хром	добу: о 07:00, 19:00 год.			
<b>Індикативні станції</b>							
<i>На території зони „Тернопільська” індикативні станції - відсутні</i>							
<b>Пересувні пункти (станції, лабораторії)</b>							
Пункт № 1 (пересувний), вул. Федьковича, 13, м. Тернопіль, санітарно-гігієнічна лабораторія відділу дослідження фізичних та хімічних факторів (дослідження стану атмосферного повітря здійснюються на межі санітарно- захисної зони, автомагістралей та в місцях проживання та рекреації населення) (всього 33 точки)	ДУ „Тернопільський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України”		пил (завислі речовини)	-	Руководство по контролю загрязнения атмосферы РД 52.04.186-89 п.5.2.6 Методики определения концентрации неорганических веществ. Пыль (взвешенные частицы)	прилади внесені до Державного реєстру засобів виміральної техніки України, обладнання та прилади відповідають вимогам РД 52.04.186-89	№ 07-3232/21 від 29.09.2021 №UA/39/210208/0 268 від 09.02.2021. Тавро IV квартал 2021 року № 35/05188 від 30.06.2021 № 236 від 11.10.2021
			діоксид азоту	-	Руководство по контролю загрязнения атмосферы РД 52.04.186-89 п.5.2.1.4 Методики	прилади внесені до Державного реєстру засобів виміральної техніки України, обладнання та	№ 07-3243/21 від 29.09.2021  № 07-3232/21 від 29.09.2021 №UA/39/210208/0 268

1	2	3	4	5	6	7	8
					определения концентрации неорганических веществ. Азот-содержащие соединения. Диоксид азота: отбор проб в барботёры	прилади відповідають вимогам РД 52.04.186-89	від 09.02.2021р. Тавро IV квартал 2021 року № 35/05188 від 30.06.21 №236 від 11.10.2021
			оксид вуглецю	-	Інструкція по експлуатації АКВІЛОН 1-1.	Інструкція по експлуатації АКВІЛОН 1-1.	0637-Ф від 13.01.2021
			формальдегід	-	Руководство по контролю загрязнения атмосферы РД 52.04.186-89 п.5.3.3.7 Методики определения концентраций органических веществ. Формальдегид: (метод с ацетил-ацетоном).	прилади внесені до Державного реєстру засобів вимірювальної техніки України, обладнання та прилади відповідають вимогам РД 52.04.186-89	№ 07-3243/21 від 29.09.2021 № 07-3232/21 від 29.09.2021 №UA/39/210208/0 268 від 09.02.2021 Тавро IV квартал 2021 року 35/05188 від 30.06.2021
<b>Інші</b>							
<i>відсутні</i>							

## 1.2. Мережа пунктів спостережень за станом атмосферних опадів

Місце розташування пункту (адреса, географічні координати)	Найменування юридичної особи, якій належить пункт спостереження	Дата введення в експлуатацію	Перелік показників та складових опадів	Режим спостережень
<b>Пункт №1 Метеостанція Бережани</b> Тернопільська область, Тернопільський район, м. Бережани, вулиця Коцюбинського,14 Широта 49°26° Довгота 24°56°	Тернопільський обласний центр з гідрометеорології	22.11.1989	рН (кожного разу) під час опадів, рН – метр 150 МА, іони амонію, гідрокарбонат – іони, сульфат – іони, нітрат – іони, іони хлору, кальцій, калій, натрій, магній, загальна, мінералізація	збирання атмосферних опадів протягом місяця, підсумовуються їх кількість для подальшого дослідження (середньомісячна проба)

## 2. Лабораторно-аналітичний комплекс

№ з\п	Юридичний статус, форма власності, установа (організація), якій належить лабораторно-аналітичний комплекс/підпорядкування	Кількість працівників	Перелік основного обладнання та приладів, що використовуються для проведення аналізів	Дані щодо сертифікації обладнання та приладів	Переліки забруднювальних речовин, що визначаються в пробах	Метод аналізу	Процедура верифікації даних
1.	Лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря Тернопільського обласного центру з гідрометеорології, адреса: вул. Котляревського 22 А, м. Тернопіль, 46003						
	Тернопільський обласний центр з гідрометеорології	5	рН - метр 150 МА	прилад сертифікований заводом – виробником, прилад щорічно повіряється в ДП „Тернопіль-стандартметрологія”, наявний паспорт на прилад	<b>Атмосферні опади:</b> рН (кожного разу) під час опадів, рН – метр 150 МА, іони амонію, гідрокарбонат – іони, сульфат – іони, нітрат – іони, іони хлору, кальцій, калій, натрій, магній, загальна мінералізація	атомноабсорбційний, фотоколориметричний, потенціометричний, полуменева фотометрія	верифікацію даних здійснює Центральна геофізична обсерваторія імені Бориса Срезневського (м. Київ)

			<p>Електроаспіратори: ASA-4S, УАС-4, ЕА-2, ваги лабораторні RADWAG AS 220., AXUS BTU -20100 Газоаналізатор оксиду вуглецю СМ-2-СО, паладій – 3М, спектрофотометр ULAB 101, фотоколориметр КФК-2 дистилятор ДЕ 5 шафа сушильна СНОЛ, холодильники для зберігання проб, хімреактивів</p>	<p>всі прилади сертифіковані заводом – виробником, прилади щорічно повіряються в ДП „Тернопіль-стандартметрологія”, наявні паспорти на прилади</p>	<p><b>атмосферне повітря:</b> пил діоксид сірки оксид вуглецю діоксид азоту оксид азоту формальдегід <b>важкі метали:</b> залізо, кадмій, цинк, мідь, свинець, нікель, манган, хром</p>	<p>інструкція при експлуатації газоаналізатора, гравіметричний, фотометричний методи</p>	<p>система контролю точності вимірювань проводиться у відповідності до РД 52.24.66-86</p>
--	--	--	--	--	---	--	---



### 3. Інші методи оцінювання (моделювання, інвентаризація викидів, прогнози, наукові та дослідницькі)

При оцінюванні стану атмосферного повітря використовувались статистичні дані Головного управління статистики в Тернопільській області щодо валових викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, звіти по інвентаризації викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря суб'єктів господарювання, що розташовані на території зони „Тернопільська”, у частині вимірів викидів забруднюючих речовин із джерел викидів та валових викидів підприємств, інформація Державної установи „Тернопільський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України” щодо моніторингових досліджень протягом року стосовно рівня забруднення атмосфери у місцях, де планується встановити пости спостережень. Більш детальна інформація наведена у додатку 4 „Попередня оцінка якості атмосферного повітря” розділу VI. „Перелік обов'язкових додатків” проекту Програми.

Відповідно до статистичної інформації Головного управління статистики в Тернопільській області за 2020 рік викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел становили 9,483 тис. тонн, що на 31,5 % менше відносно показника 2019 року. У порівнянні з 2019 роком загальні викиди збільшились на 0,073 тис. тонн або на 0,8 %.

Найбільші обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря мають підприємства сільського, лісового та рибного господарства - 2,855 тис. тонн (30,1 % від загальних викидів стаціонарними джерелами по області), підприємства транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності – 2,652 тис. тонн (28 % від загальних викидів стаціонарними джерелами по області), підприємства переробної промисловості – 1,299 тис. тонн (13,7 % від загальних викидів стаціонарними джерелами по області), підприємства добувної промисловості і розроблення кар'єрів – 1000 тис. тонн (10,6 % від загальних викидів стаціонарними джерелами по області), а також підприємства з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 0,963 тис. тонн (10,2% від загальних викидів стаціонарними джерелами по області).

На інші галузі припадає лише 7,6 % від загальних викидів стаціонарними джерелами по області.

### 4. Система оприлюднення інформації

№ з/п	Суб'єкт забезпечення	Періодичність оприлюднення	Посилання на джерело	Примітки
1.	Тернопільський обласний центр з гідрометеорології	щомісяця, щороку	<a href="http://ecology.te.gov.ua">http:// ecology.te.gov.ua</a>	інформація надається до управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації
2.	ДУ „Тернопільський	щороку	<a href="http://ecology.te.gov.ua">http:// ecology.te.gov.ua</a>	інформація надається до

	обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України”			управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації
--	---	--	--	--

**IV. Система державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря  
(відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 р. № 827  
„Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря”)**

**1. Аналіз якості атмосферного повітря та вибір режимів спостережень**

1.1. Попередня оцінка просторового розподілу концентрацій забруднювальних речовин станом на 1 січня 2021 року

Територія розташування	Забруднювальна речовина	Метод оцінки (довгострокові вимірювання, короткострокові вимірювання, інвентаризація викидів, моделювання, об'єктивне оцінювання)	Опис методу оцінки (посилання)	Джерело даних та інформації, що використовувались для проведення оцінки
Змішана промислова/транспортна	пил НДЗС (у т.ч. PM10 та PM2.5), азоту діоксид, сірки діоксид, вуглецю оксид, озон, формальдегід, вуглеводні, бензол, бенз(а)пірен,	моделювання (довгострокові та короткострокові оцінки)	звіт про результати попередньої оцінки (додаток 4 до Програми)	звіти по інвентаризації суб'єктів господарювання; дані Головного управління статистики в Тернопільській області; моніторингові спостереження ДУ „Тернопільський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України”,

	свинець, арсен, кадмій, нікель			Тернопільського обласного центру з гідрометеорології
--	---	--	--	--

## 1.2. Встановлений режим оцінювання в зоні\*

№ з/п	Забруднювальна речовина	Встановлений режим оцінювання	Обґрунтування вибору режиму оцінювання
1.	Діоксид сірки	режим моделювання або об'єктивного оцінювання	за даними пунктів спостережень Тернопільського обласного центру з гідрометеорології рівень діоксиду сірки не перевищує нижнього порогу оцінювання
2.	Діоксид азоту	режим фіксованих вимірювань	за даними пунктів спостережень Тернопільського обласного центру з гідрометеорології рівень діоксиду азоту перевищує верхній поріг оцінювання більше трьох останніх років
3.	Оксид азоту	режим комбінованого оцінювання	за даними пунктів спостережень Тернопільського обласного центру з гідрометеорології рівень оксиду азоту переважно знаходиться між верхнім та нижнім порогами оцінювання
4.	Оксид вуглецю	режим моделювання або об'єктивного оцінювання	за даними пунктів спостережень Тернопільського обласного центру з гідрометеорології рівень оксиду вуглецю не перевищує нижнього порогу оцінювання
5.	Свинець	режим моделювання або об'єктивного оцінювання	за даними пунктів спостережень Тернопільського обласного центру з гідрометеорології рівень свинцю не перевищує нижнього порогу оцінювання

6.	Кадмій	режим комбінованого оцінювання	за даними пунктів спостережень Тернопільського обласного центру з гідрометеорології рівень кадмію переважно знаходиться між верхнім та нижнім порогами оцінювання
7.	Нікель	режим фіксованих вимірювань	за даними пунктів спостережень Тернопільського обласного центру з гідрометеорології рівень нікелю перевищує верхній поріг оцінювання більше чотирьох останніх років

\* На території зони відсутня інформація щодо рівня забруднення наступними речовинами: тверді частки (ТЧ<sub>10</sub>/ ТЧ<sub>2,5</sub>), арсен, ртуть, бенз(а)пірен, озон.

## 2. Проектування мережі спостережень та оцінювання

### 2.1. Розміщення та кількість пунктів спостереження (по постах)

№ з /п	Місце розташування пункту спостережень (адреса/координати) або маршрут	Тип пункту спостережень (міський транспортний, міський фоновий, промисловий, сільський фоновий, змішаний)	Перелік забруднювальних речовин	Примітка
1.	47500, м. Бережани, Бережанська міська територіальна громада, Тернопільський район (конкретне місце розташування уточнюється як попередній варіант)	змішаний	діоксид сірки, діоксид азоту та оксиди азоту, оксид вуглецю, тверді частки (ТЧ <sub>10</sub> , ТЧ <sub>2,5</sub> ), свинець, кадмій, нікель, арсен, ртуть, бенз(а)пірен, озон	—
2.	47000, м. Кременець, Кременецька міська	змішаний	діоксид сірки, діоксид азоту та оксиди азоту, оксид вуглецю,	—

	територіальна громада, Кременецький район <i>(конкретне місце розташування уточнюється як попередній варіант)</i>		тверді частки (ТЧ10, ТЧ2,5), свинець, кадмій, нікель, арсен, ртуть, бенз(а)пірен, озон	
3.	46000, м. Тернопіль, Тернопільська міська територіальна громада, Тернопільський район <i>(конкретне місце розташування уточнюється як попередній варіант)</i>	змішаний	діоксид сірки, діоксид азоту та оксиди азоту, оксид вуглецю, тверді частки (ТЧ10, ТЧ2,5), свинець, кадмій, нікель, арсен, ртуть, бенз(а)пірен, озон	—
4.	48500, м. Чортків, Чортківська міська територіальна громада, Чортківський район <i>(конкретне місце розташування уточнюється як попередній варіант)</i>	змішаний	діоксид сірки, діоксид азоту та оксиди азоту, оксид вуглецю, тверді частки (ТЧ10, ТЧ2,5), свинець, кадмій, нікель, арсен, ртуть, бенз(а)пірен, озон	—

## 2.2. Розміщення та кількість пунктів спостереження (по забруднювальних речовинах)

№ з/п	Забруднювальна речовина	Тип станції (фонова, промислова, транспортна, змішана)	Вид вимірювань (фіксовані, індикативні)	Мета досліджень (охорона здоров'я, захист рослинності)	Тип території (міська, приміська, сільська), місце розташування пункту (адреса/координати)	Примітка
1.	Діоксид сірки	змішана	фіксовані	охорона здоров'я	міська: м. Бережани м. Кременець м. Тернопіль	-

					м. Чортків	
2.	Діоксид азоту та оксиди азоту	змішана	фіксовані	охорона здоров'я	міська: м. Бережани м. Кременець м. Тернопіль м. Чортків	-
3.	Оксид вуглецю	змішана	фіксовані	охорона здоров'я	міська: м. Бережани м. Кременець м. Тернопіль м. Чортків	-
4.	Тверді частки (ТЧ <sub>10</sub> )	змішана	фіксовані	охорона здоров'я	міська: м. Бережани м. Кременець м. Тернопіль м. Чортків	-
5.	Тверді частки (ТЧ <sub>2,5</sub> )	змішана	фіксовані	охорона здоров'я	міська: м. Бережани м. Кременець м. Тернопіль м. Чортків	-
6.	Свинець	змішана	фіксовані	охорона здоров'я	міська: м. Бережани м. Кременець м. Тернопіль м. Чортків	-
7.	Кадмій	змішана	фіксовані	охорона здоров'я	міська: м. Бережани	-

					м. Кременець м. Тернопіль м. Чортків	
8.	Нікель	змішана	фіксовані	охорона здоров'я	міська: м. Бережани м. Кременець м. Тернопіль м. Чортків	-
9.	Арсен	змішана	фіксовані	охорона здоров'я	міська: м. Бережани м. Кременець м. Тернопіль м. Чортків	-
10.	Ртуть	змішана	фіксовані	охорона здоров'я	міська: м. Бережани м. Кременець м. Тернопіль м. Чортків	-
11.	Бенз(а)пірен	змішана	фіксовані	охорона здоров'я	міська: м. Бережани м. Кременець м. Тернопіль м. Чортків	-
12.	Озон	змішана	фіксовані	охорона здоров'я	міська: м. Бережани м. Кременець м. Тернопіль м. Чортків	-

## 2.3. Моделювання або об'єктивне оцінювання

№ з/п	Забруднювальна речовина	Територія (тип та розташування)	Мета досліджень (охорона здоров'я, захист рослинності)	Метод оцінювання (посилання на опис методу або моделі та на джерела інформації)	Примітка
1.	Діоксид сірки	47500, м. Бережани, Бережанська міська територіальна громада, Тернопільський район 47000, м. Кременець, Кременецька міська територіальна громада, Кременецький район 46000, м. Тернопіль, Тернопільська міська територіальна громада, Тернопільський район 48500, м. Чортків, Чортківська міська територіальна громада, Чортківський район	охорона здоров'я	метод об'єктивного оцінювання з використанням даних форм державного статистичного спостереження № 2 ТП (повітря) „Звіт про викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів”	—
2.	Оксид вуглецю	47500, м. Бережани, Бережанська міська територіальна громада, Тернопільський район 47000, м. Кременець, Кременецька міська територіальна громада, Кременецький район 46000, м. Тернопіль,	охорона здоров'я	метод об'єктивного оцінювання з використанням даних форм державного статистичного спостереження № 2 ТП (повітря) „Звіт про викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря від стаціонарних	—



		Тернопільська міська територіальна громада, Тернопільський район 48500, м. Чортків, Чортківська міська територіальна громада, Чортківський район		джерел викидів”	
3.	Свинець	47500, м. Бережани, Бережанська міська територіальна громада, Тернопільський район 47000, м. Кременець, Кременецька міська територіальна громада, Кременецький район 46000, м. Тернопіль, Тернопільська міська територіальна громада, Тернопільський район 48500, м. Чортків, Чортківська міська територіальна громада, Чортківський район	охорона здоров'я	метод об'єктивного оцінювання з використанням даних форм державного статистичного спостереження № 2 ТП (повітря) „Звіт про викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів”	

*Враховуючи моніторингові дослідження Тернопільського обласного центру з гідрометеорології щодо довгострокових вимірювань забруднюючих речовин на території міста Тернопіль, згідно з якими відсутні перевищення граничнодопустимих концентрацій діоксиду сірки, оксиду вуглецю та нікелю, можна зробити висновки щодо можливості застосування режиму моделювання або об'єктивного оцінювання для даних речовин.*

## V. Інформація про заплановані заходи щодо модернізації мережі спостережень

### 1. Загальна інформація про заплановані заходи

№ з/п	Етап	Найменування заходу	Строк виконання	Відповідальний за виконання	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. грн	Примітка
1.	Перший етап	Скринінгові дослідження стану забруднення атмосферного повітря в містах Бережани, Кременець, Тернопіль, Чортків	2022 рік	управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації	180	180 тис. грн. – кошти обласного бюджету
2.	Другий етап	Придбання комп'ютерного обладнання	2023 рік	управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації	40	40 тис. грн. – кошти обласного бюджету
		Встановлення стаціонарного пункту спостережень у м. Бережани	2023-2024 роки	управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації	12 000	12 000 тис. грн. – кошти державного бюджету
		Встановлення стаціонарного пункту спостережень у м. Кременець	2023-2024 роки	управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації	12 000	12 000 тис. грн. – кошти державного бюджету
		Встановлення стаціонарного пункту спостережень у	2024-2025 роки	управління екології та природних ресурсів	12 000	12 000 тис. грн. – кошти державного бюджету

	м. Тернопіль		Тернопільської обласної військової адміністрації		
	Встановлення стаціонарного пункту спостережень у м. Чортків	2024-2025 роки	управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації	12 000	12 000 тис. грн. – кошти державного бюджету
	Обслуговування стаціонарних пунктів спостережень	2023-2025 роки	управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації	3 500	3 500 тис. грн. – кошти державного бюджету
	Інші заходи (приєднання до електромережі, телекомунікаційні послуги, відведення земель, охорона тощо)	2022-2025 роки	управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації	280	280 тис. грн. – кошти бюджетів міст Бережани, Кременець, Тернопіль, Чортків
<b>РАЗОМ</b>				<b>52 000</b>	<b>51 500 тис. грн. – кошти державний бюджету 220 тис. грн. – кошти обласного бюджету 280 тис. грн. – кошти місцевих бюджетів</b>

## Заплановані результативні показники програми

№ з/п	Назва показника	Одиниця виміру	Вихідні дані на початок програми	Вихідні дані на завершення програми	З них за роками			
					2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
<b>I.</b>	<b>Показники продукту програми</b>							
1.	Проведення лабораторних скринінгових досліджень стосовно визначення конкретних місць встановлення стаціонарних пунктів спостереження за станом атмосферного повітря в містах Бережани, Кременець, Тернопіль, Чортків	к-сть	-	1	1	-	-	-
2.	Встановлення пунктів спостереження за рівнями забруднення атмосферного повітря: у м. Бережани у м. Кременець у м. Тернопіль у м. Чортків	к-сть	-	1 1 1 1	- - - -	1 - - -	- 1 - -	- - 1 1
<b>II.</b>	<b>Показники ефективності програми</b>							
1.	Вартість проведення скринінгових досліджень стану забруднення атмосферного повітря в містах Бережани, Чортків, Тернопіль, Кременець	тис. гривень	-	180	180	-	-	
2.	Вартість створення та обслуговування мережі пунктів спостереження за рівнями забруднення атмосферного повітря: у м. Бережани у м. Кременець у м. Тернопіль у м. Чортків	тис. гривень	-	13500 13000 12500 12500	-	12 500	500 12 500	500 500 12 500 12 500
<b>III.</b>	<b>Показники якості програми</b>							
1.	Відсоток охоплення жителів міст Бережани,	%	-	100	25	50	75	100

	Кременець, Тернопіль, Чортків інформацією про рівень забруднення атмосферного повітря в населених пунктах							
2.	Оцінка стану забруднення атмосферного повітря за 12 індикаторами якості	к-сть	-	12	-	12	12	12

## VI. Перелік обов'язкових додатків до програми

1. Перелік суб'єктів системи моніторингу атмосферного повітря та суб'єктів господарювання, що здійснюють моніторинг атмосферного повітря в зоні „Тернопільська”.
2. Карта розміщення джерел викидів та пунктів спостереження за станом атмосферного повітря.
3. Перелік основних стаціонарних джерел забруднення атмосферного повітря.
4. Попередня оцінка якості атмосферного повітря в зоні „Тернопільська”:  
звіт про результати попередньої оцінки;  
статистика розподілу концентрацій забруднювальних речовин вздовж доріг.
5. Проектування мережі спостережень:  
карта зі схемою розміщення пунктів спостережень (макромасштаб);  
опис місцевості та орієнтовані за компасом фотографії оточуючої ділянки (мікромасштаб).
6. Заплановані заходи щодо встановлення пунктів спостережень та/або вдосконалення наявних мереж спостереження за якістю атмосферного повітря, створення та/або вдосконалення лабораторій спостереження за станом атмосферного повітря.

## VII. Координація та контроль за ходом виконання програми

Координація робіт з виконання заходів і завдань програми здійснюватиметься управлінням екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації.

Організаційне забезпечення реалізації програми та контроль за ходом її виконання покладається на управління екології та природних ресурсів і структурні підрозділи Тернопільської обласної військової адміністрації, територіальні органи центральних органів виконавчої влади в галузях діяльності, які координуються ними.

Управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації на підставі інформації структурних підрозділів Тернопільської обласної військової адміністрації й інших виконавців заходів, передбачених програмою, готує та подає узагальнену інформацію про стан її виконання департаменту економічного розвитку і торгівлі Тернопільської обласної військової адміністрації щороку до 20 січня та 20 липня протягом терміну дії програми.

## VIII. Паспорт програми

1.	Ініціатор розроблення програми	Тернопільська обласна військова адміністрація
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення програми	постанова Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 р. № 827 „Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря”, розпорядження голови обласної державної адміністрації від 04 грудня 2019 року № 762-од „Про визначення органу управління якістю атмосферного повітря”
3.	Розробник програми	управління екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації
4.	Співрозробники програми	комісія з питань здійснення державного моніторингу в

		галузі охорони атмосферного повітря та управління якістю атмосферного повітря, утворена дорученням голови обласної державної адміністрації від 26 листопада 2021 року № 91/01.02-03
5.	Відповідальний виконавець програми	управління екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації
6.	Учасники програми	управління екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації, Бережанська, Кременецька, Чортківська, Тернопільська міські ради (за згодою)
7.	Термін реалізації програми	2022-2025 роки
		I етап – 2022 рік
		II етап – 2023-2025 роки
8.	Перелік бюджетів, які беруть участь у виконанні програми	Державний, обласний, бюджети місцевого самоврядування
9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, всього, у тому числі:	52 000 тис. гривень
1)	коштів державного бюджету	51 500 тис. гривень
2)	коштів обласного бюджету	220 тис. гривень
3)	коштів районних бюджетів	-

4)	коштів бюджетів територіальних громад	280 тис. гривень
5)	коштів інших джерел	-

**Заступник начальника управління –  
начальник відділу захисту довкілля та  
природних ресурсів управління екології  
та природних ресурсів обласної військової адміністрації**

Анатолій Сафандула

**Ігор П'ЯТКІВСЬКИЙ**



Додаток 1  
до програми державного  
моніторингу у галузі охорони  
атмосферного повітря зони  
„Тернопільська” на 2022-2025 роки

**ПЕРЕЛІК**  
**суб'єктів системи моніторингу атмосферного повітря та суб'єктів**  
**господарювання, що здійснюють моніторинг атмосферного повітря в зоні**  
**„Тернопільська”**

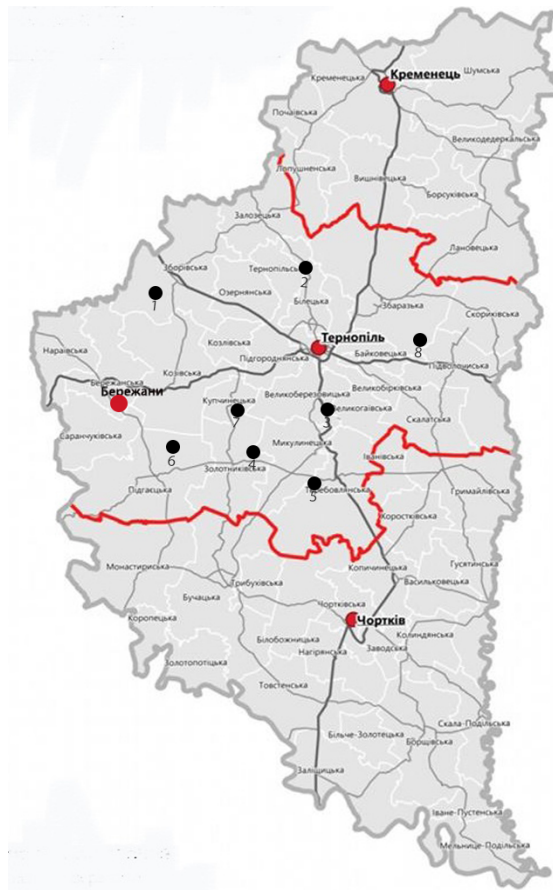
№ з/п	Назва суб'єкта системи моніторингу атмосферного повітря	Контактна інформація
1.	Тернопільський обласний центр з гідрометеорології	46003, Тернопільська область, м. Тернопіль, вул. Новий Світ, 17
2.	Державна установа „Тернопільський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України”	46008, Тернопільська область, м. Тернопіль, вул. Федьковича, 13

Ігор П'ятківський

Анатолій Сафандула

Додаток 2  
до програми державного  
моніторингу у галузі охорони  
атмосферного повітря зони  
„Тернопільська” на 2022-2025 роки

**КАРТА**  
**розміщення джерел викидів та пунктів спостереження**  
**за станом атмосферного повітря\***



\*Інформація за основними джерелами викидів знаходиться в додатку 3 до Програми

**Умовні позначення:**

- Стационарні джерела викидів в атмосферне повітря
- Заплановані пункти спостережень

Ігор П'ятківський

Анатолій Сафандула

Додаток 3  
до програми державного  
моніторингу у галузі охорони  
атмосферного повітря зони  
„Тернопільська” на 2022-2025 роки

**ПЕРЕЛІК**  
**основних стаціонарних джерел забруднення атмосферного повітря**

№ з/п	Найменування підприємства (найбільшого забруднювача)	Юридична адреса підприємства	Код ЄДРПОУ	Обсяг викидів, тонн на рік
1.	ПАТ „Укртрансгаз” філія УМГ „Львівтрансгаз” Тернопільське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів	46005, Тернопільська обл., м. Тернопіль, вул. Козацька, 19	30875436	1382,6
2.	ПАТ „Укртрансгаз” філія УМГ „Черкаситрансгаз” Барське ЛВУМГ (Гусятинська газокompресорна станція)	18023, Черкаська обл., м. Черкаси, вул. Сумгайтська, 3	04694614	930,9
3.	ДП „Кременецьке управління з постачання та реалізації газу”	47002, Тернопільська обл., м. Кременець, вул. Вокзальна, 4	39460902	788,1
4.	ТОВ „Радехівський цукор” Хоростківське місце провадження діяльності	80250, Львівська обл., Радехівський р-н, с. Павлів, просп. Юності, 39	36153189	320,5
5.	ТОВ „Бучачагрохлібпром”	48400, Тернопільська обл., Чортківський р-н, с. Трибухівці, вул. Горішня	00952829	327,9
6.	ПАП „Агропродсервіс”	47734,	30356854	269,0

№ з/п	Найменування підприємства (найбільшого забруднювача)	Юридична адреса підприємства	Код ЄДРПОУ	Обсяг викидів, тонн на рік
		Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с. Настасів		
7.	ТОВ „Радехівський цукор” Чортківське місце провадження діяльності	80250, Львівська обл., Радехівський р-н, с. Павлів, просп. Юності, 39	36153189	256,2
8.	Сільськогосподарське ТОВ „Поділля”	47371, Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с. Стрийка	30891374	198,3

Ігор П'ятківський

Анатолій Сафандула

Додаток 4  
до програми державного  
моніторингу у галузі охорони  
атмосферного повітря зони  
„Тернопільська” на 2022-2025 роки

## Попередня оцінка якості атмосферного повітря в зоні „Тернопільська”

### Звіт про результати попередньої оцінки

З метою проведення попередньої оцінки якості атмосферного повітря використано дані:

звітів по інвентаризації викидів забруднюючих речовин суб'єктів господарювання, що розташовані на території зони „Тернопільська”;

моніторингові дослідження ДУ „Тернопільський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України” (з червня 2021 року змінено назву на ДУ „Тернопільський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України”);

інформацію Головного управління статистики в Тернопільській області;  
узагальнені дані Тернопільського обласного центру з гідрометеорології (по м. Тернопіль).

Основним джерелом забруднення атмосферного повітря в області є викиди вихлопних газів автотранспорту, що зумовлено збільшенням кількості його одиниць. Спостерігається активізація транспортного руху в центральних частинах міст та на вулицях населених пунктів. У зимовий період забруднювачами атмосферного повітря є викиди котелень опалювальної системи, приватних будинків, індивідуальних опалювальних систем комунальних квартир.

Хімлабораторія Тернопільського обласного центру з гідрометеорології проводить постійний лабораторний контроль за станом атмосферного повітря на транспортних розв'язках з інтенсивним рухом та в зонах відпочинку м. Тернополя, а саме на двох стаціонарних постах – ПСЗ № 1 (перехрестя вулиць Бродівської і Збараської) і ПСЗ № 2 (перехрестя вулиць Живова і Микулинецької).

### Середньорічна концентрація забруднюючих речовин по місту Тернопіль за 2017-2021 роки

Забруднювальна речовина	Середньорічна концентрація по м. Тернопіль				
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Завислі речовини (пил) мкг/м <sup>3</sup>	78	140	140	120	92
Діоксид сірки мкг/м <sup>3</sup>	3.8	4.4	4.8	5,6	5,0

Оксид вуглецю мг/м <sup>3</sup>	2,23	2,46	1,97	2,04	2,30
Діоксид азоту мкг/м <sup>3</sup>	43	50	52	53	53
Оксид азоту мкг/м <sup>3</sup>	24	28	29	30	29
Формальдегід мг/м <sup>3</sup>	0,0019	0,0019	0,0022	0,0026	0,003
Нікель нг/ м <sup>3</sup>	20	20	20	20	-
Кадмій нг/ м <sup>3</sup>	2	0,7	1	3	-
Свинець мкг/м <sup>3</sup>	0,02	0,02	0,02	0,03	-

Ігор П'ятківський

Анатолій Сафандула

Додаток 5  
до програми державного  
моніторингу у галузі охорони  
атмосферного повітря зони  
„Тернопільська” на 2022-2025 роки

### **Проектування мережі спостережень**

На території зони „Тернопільська” відсутні автоматизовані пости спостережень.

З метою впровадження державної системи спостережень за станом атмосферного повітря на території зони „Тернопільська” Тернопільською обласною військовою адміністрацією пропонується першочергове (до кінця 2025 року) придбання та встановлення 4 автоматизованих пунктів спостереження за якістю атмосферного повітря в містах Бережани, Кременець, Тернопіль та Чортків, результати спостереження яких будуть надходити в онлайн режимі на інтерактивну мапу. Планується проводити спостереження за такими забруднюючими речовинами, як діоксид сірки, діоксид азоту, оксид вуглецю, твердими частками( $\text{TC}_{2,5}$ )- та ( $\text{TC}_{10}$ )-, озоном та іншими.

Обґрунтування місць встановлення автоматизованих пунктів та постів спостережень за станом атмосферного повітря обумовлено інформацією про джерела забруднення та викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами підприємств, топографічними та метеорологічними даними, що можуть впливати на особливості розсіювання забруднюючих речовин, статистичними відомостями про щільність населення, наявність звернень громадян та громадських організацій щодо забруднення атмосферного повітря.

Найбільшими населеними пунктами за чисельністю населення в межах зони є міста: Бережани (18,9 тис. осіб), Кременець (20,8 тис. осіб), Тернопіль (224,2 тис. осіб) і Чортків (28,4 тис. осіб).

Проектування місць розташування запланованих Програмою автоматизованих пунктів спостережень, з урахуванням пропозицій комісії з питань здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря та управління якістю атмосферного повітря, здійснювалось відповідно до вимог Порядку здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 р. № 827 „Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря” та наказу Міністерства внутрішніх справ України від 21 квітня 2021 року № 300 „Про затвердження Порядку розміщення пунктів спостережень за забрудненням атмосферного повітря в зонах та агломераціях”.

**КАРТА**  
**запланованих місць розміщення пунктів спостереження**  
**(макромасштаб) за станом атмосферного повітря зони „Тернопільська”**



опис місцевості та орієнтовані за компасом фотографії оточуючої ділянки (мікромасштаб).\*

\*опис ділянки та орієнтовані за компасом фотографії оточуючою ділянки відсутні у зв'язку з невизначеним на цей час точним місцем встановлення пунктів спостереження.

Ігор П'ятківський

Анатолій Сафандула



Додаток 6  
до програми державного  
моніторингу у галузі охорони  
атмосферного повітря зони  
„Тернопільська” на 2022-2025 роки

**Заплановані заходи щодо встановлення пунктів спостережень та/або вдосконалення наявних мереж спостереження за якістю атмосферного повітря, створення та/або вдосконалення лабораторій спостереження за станом атмосферного повітря**

Відповідно до загальної кількості населення в зоні „Тернопільська”, яка становить 1038,7 тис. осіб, та відповідно до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 21.04.2021 № 300 „Про затвердження Порядку розміщення пунктів спостережень за забрудненням атмосферного повітря в зонах та агломераціях” у зоні „Тернопільська” необхідно встановити 4 стаціонарні пункти спостережень.

Заплановані заходи щодо встановлення пунктів та постів спостережень поділяються на II етапи та повинні відбутися протягом чотирьох років, а саме:

I етап – скринінгові дослідження (орієнтовний відбір 30 проб);

II етап – встановлення 4 стаціонарних пунктів у населених пунктах зони „Тернопільська” в містах Бережани, Кременець, Тернопіль, Чортків.

Для якісного оцінювання стану атмосферного повітря в області необхідно провести попередні лабораторні скринінгові дослідження стосовно визначення конкретного місця встановлення стаціонарних постів спостереження за якістю атмосферного повітря на запроєктованих ділянках відповідно до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 21 квітня 2021 року № 300, орієнтовною вартістю 180 тис. гривень.

Вартість встановлення чотирьох стаціонарних пунктів орієнтовно буде становити 50 млн гривень в залежності від технічного завдання, укомплектування та виробника.

Водночас збір даних потребує встановлення сучаснішого комп’ютерного обладнання на орієнтовну суму 40 тис. гривень.

Також слід врахувати, що вартість обслуговування (калібрування) всіх пунктів спостереження орієнтовно буде складати 2 млн гривень у рік.

Кошти на відвід земельних ділянок/оренди, технічні умови на приєднання до електромережі, інтернет, відеофіксацію, охорону, орієнтовно складатимуть 150 тис. гривень у рік.

Враховуючи вказані вище заплановані заходи щодо створення (розбудови) на території Тернопільської області нової мережі пунктів спостережень, які будуть відповідати європейським вимогам до моніторингу, забезпечення здійснення заходів з обслуговування пунктів спостережень за станом атмосферного повітря, створенням інформаційно-аналітичної системи даних про якість повітря та своєчасного інформування населення, необхідно близько 50 млн гривень, слід врахувати додаткові заходи на обслуговування, електроживлення, охорону тощо в орієнтовній кількості 3 млн 780 тис. гривень.

Більш детальна інформація щодо запланованих заходів проектування, встановлення мережі спостережень, модернізації та обсягів фінансування наведена у розділі V.

Для реалізації заходів Програми передбачається за основу бюджетне фінансове забезпечення програмних природоохоронних заходів (Програма охорони навколишнього природного середовища Тернопільської області на 2021-2027 роки) та принцип комплексного залучення коштів із джерел, не заборонених чинним законодавством України (державний бюджет, обласний бюджет та місцеві бюджети). Обсяги фінансування природоохоронних заходів визначаються у порядку пріоритетності дій щодо розбудови системи сучасного моніторингу атмосферного повітря, достатнього рівня фінансування окремих заходів, послідовного фінансування довгострокових проєктів. Програма передбачає формування й реалізацію екологічної політики.

Ігор П'ятківський

Анатолій Сафандула